

ISSN 2307-8030

НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Серія
Економічні науки

Випуск
5/2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Шапошишков Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки і менеджменту, професор кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Заступник головного редактора:

Соловійова Ніна Ігорівна, доктор економічних наук (професор кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).

Відповідальний секретар:

Станкевич Юлія Юрївна, кандидат економічних наук (доцент кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Члени редакційної колегії:

Мохненко Андрій Сергійович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Херсонського державного університету).

Мармуль Лариса Олександрівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Державного університету телекомунікацій).

Стратонов Василь Миколайович, доктор юридичних наук, професор (декан юридичного факультету Херсонського державного університету).

Іртищева Інші Олександрівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки та економічної теорії Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського).

Сарапіна Ольга Андріївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри обліку та аудиту Херсонського національного технічного університету).

Хрущ Ніла Анатоліївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів та банківської справи Хмельницького національного університету).

Князева Олена Альбертівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та корпоративного управління Одеської національної академії зв'язку імені О. С. Попова).

Скидач Олег Васильович, доктор економічних наук, доцент (проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Житомирського національного агроєкологічного університету).

Лозова Тамара Іллівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри бухгалтерського обліку Бориспільського інституту муніципального менеджменту Міжрегіональної академії управління персоналом).

Грегори Гарднер, Ph.D., професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Едвін Порту гал, Ph.D., професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Риминтас Сташис, Ph.D., професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету, Литва.

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»

включено до переліку наукових фахових видань України з економіки
на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Іпієпсі
Херсонським державним університетом
на підставі Протоколу № 9 від 28.04.2014 р.**

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.

Медведкова Н.С. ІНСТРУМЕНТИ ФІСКАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ В РАМКАХ СОТ.....	84
Мозгова Г.В., Тарасенко В.О. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ УКРАЇНИ, РОСІЇ ТА МОЛДОВИ ДО МЕРЕЖЕВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	89
ТТар ттіл' іі П а т> тггди' Р ТТ ВИМОГИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ БАНКАМИ ПАСИВНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ.....	93
Павлюк О.О., Черкезюк Д.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ БОРГОВИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	96
Полікевич Н.І. РОЛЬ ЕНЕРГЕТИЧНИХ БІРЖ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ.....	99
Тимошенко І.В. КООПЕРАТИВНА ФОРМА ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ ЯК ВИД СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ.....	104
Фвдуняк І О КОН'ЮНКТУРА СВІТОВОГО ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ.....	108
Фурман І.В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ І СЕГМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТНОГО РИНКУ ТА РОЗШИРЕННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ ЗА РАХУНОК ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ.....	111
Чалюк Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС.....	115
Черленяк І.І., Дюгованець О.М. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИМІРИ МІЖНАРОДНОГО ОФІПОРНОГО БІЗНЕСУ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ.....	118
Шемет Т.С. РЕЖИМ ВАЛЮТНОГО ПРАВЛІННЯ В ІНТЕГРАЦІЙНОМУ КОНТЕКСТІ.....	123
Шульженко Д.Ю. ПРЕДПОСЬЛКИ ГЛОБАЛЬНОЇ НАУЧНО-ТЕХНОЛОГІЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦІИ ХХІ ВЕКА.....	127
СЕКЦІЯ З	
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ	
Александрова Б.В. ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ.....	131
Артеменко О.О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ.....	133
Агііетоуа А.,Іи., Мейенізеуа М.М., КБІезіоуа Е.А. ШИОУАТИУЕ СОКТКОІ, МЕСНАШІМ ОГ ТНЕ ЕПЕЬ АМ) ГХКЖ' У СОМРЪЕХ ОГ ІЖКАШЕ.....	137
Бережанський М.М., Бондаренко В.М. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	140
Білега О.В. ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР КЛАСТЕРНОГО ТИПУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	146
Бояринова К.О. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ІННОВАЦІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ТА САМООРГАНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	151
Оаігіеу D.А. ЩВТІТІТІОМАЬ МЕСНАШІМІ ОГ СОПШТЕК-СУСЫСАЬ РОБІСУ ОГ І\ХО\ ЛТІО.\АЬ ТКЛХ8ГОКМЛТЮХ8.....	154

виробництва у формі кредитування під незавершене виробництво; при реалізації товарів на світових ринках. Міжнародне запозичення і кредитування стало результатом розвитку, з одного боку, внутрішнього кредитного ринку найбільш розвинених країн світу, а з іншого боку - відповіддю на потребу фінансування міжнародної торгівлі. На міждержавному рівні потреба в кредитуванні виникає в зв'язку з необхідністю покриття негативних сальдо міжнародних розрахунків.

У міжнародних масштабах як позичковий капітал в основному використовується офіційний капітал з державних джерел, хоча міжнародне кредитування з приватних джерел також досягає дуже значних обсягів.

Міжнародне запозичення і кредитування звичайно показуються в розбивці на довгострокове і короткострокове запозичення і кредитування і традиційно виражаються в сумах нетто (міжнародне кредитування мінус запозичення). У сукупному платіжному балансі видача й оплата міжнародних кредитів показуються тільки в розбивці на кредити, видавані урядами за рахунок державного бюджету, кредити, видавані грошовою владою (центральною чи державним банком) і комерційними банками, а також всіма іншими організаціями. Одним із найважливіших кредиторів у світі є Міжнародний валютний фонд (МВФ). Він представляє собою міждержавну багатосторонню організацію, яка має спеціалізованого закладу Організації Об'єднаних Націй (ООН). МВФ стежить, головним чином, за функціонуванням міжнародної валютної системи, валютною політикою і політикою міжнародних курсів країн-членів, а також за дотриманням ними кодексу поведінки поведіння в міжнародних валютних відносинах, включаючи надання допомоги країнам-членам шляхом короткострокового кредитування у випадках ускладнень в платіжному балансі [2, с. 169].

Першорядними механізмами кредитування в МВФ виступають:

1. Резервна частка. Перша порція іноземної валюти, яку країна-член може отримати в МВФ в межах 25% квоти, називалася до ямайської угоди «золотою», з 1978 р. - резервною часткою (Кезегуе Трапсе).
2. Кредитні частки. Засоби в іноземній валюті, які країна-член може отримати понад розмір резервної частки (у випадку її повного використання авуари МВФ в валюті країни досягають 100%), поділяються на чотири кредитні частки, або (Сгейіі Трапсіез), які становлять по 25% квоти.

3. Домовленості про резервні кредити стейнд-бай (8іапсі-Бу Агтап^етепіз) (з 1952 р.) забезпечують країні-члену гарантію того, що в межах визначеної суми і протягом терміну дії угоди вона можна при умові дотримання обумовлених в умові умов безперешкодно отримувати від МВФ іноземну валюту в обмін на національну.

4. Механізм розширеного кредитування (Ехіепсіесі Ріпсі Расіііу) (з 1974 р.) доповнив резервну і кредитні частки. Він призначений для надання кредитів на більш тривалий період і в більших розмірах по відношенню до квот, ніж в рамках звичайних кредитних часток [3].

Україна як суб'єкт міжнародних відносин зі своєю ресурсомісткістю та достатньо відсталою в економічному сенсі від розвинутих країн економікою не може знову залишитися на узбіччі світової перебудови та закономірно має забезпечити формування власної нової політики сталого розвитку, орієнтованої на

технологічне відновлення виробництв, зміну структури економіки та підвищення рівня матеріальних і соціальних стандартів власного населення, але, на жаль, не без допомоги зовнішнього займу [4, с. 45].

Україна як повноправний член МВФ здійснює щорічні консультації про стан валютного врегулювання за статтею IV Статуту МВФ, впровадження статистичних і фінансових стандартів та отримання технічної допомоги. Реалізація Україною програм з Міжнародним валютним фондом є одним з важливих факторів формування її інвестиційного клімату, зростання довіри до макрофінансової стабільності економіки; уряд налаштований і надалі співпрацювати з Міжнародним валютним фондом.

За даними Міністерства фінансів прямий державний борг за підсумками серпня 2012 р. склав 62,2 млрд. дол., що становить 39% від ВВП країни, в тому числі зовнішній - 13,2% ВВП, внутрішній - 12,8% при пороговому значенні у 60%. Тому виникає необхідність подальшого пошуку вирішення проблеми щодо скорочення зовнішньої заборгованості України.

У нинішній ситуації Україна цілком може говорити з кредиторами про компроміс. Адже на цей момент розмір державного боргу країни далекий до критичної позначки. У Мінфіні прогнозували, що сукупний держборг України у 2012 р. складе 36% ВВП. Тоді як, за прогнозами Єврокомісії, держборг Греції за підсумками минулого року досягнув 198,3% ВВП, Італії - 120,5 ВВП, Іспанії - 85,3% ВВП. За підсумками року національний продукт продемонструє мінімальний приріст, що дозволяє країні не тільки гарантувати стабільність обслуговування державного боргу, але і поступово звільнитися від кредитної залежності [5, с. 65].

На рис. 1 наведено графік погашення Україною кредиту «стейнд-бай» від МВФ.

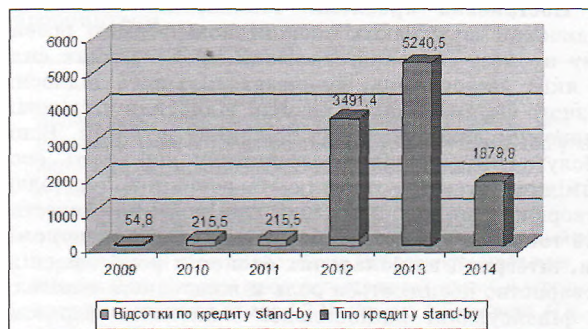

Рис. 1. Графік погашення Україною кредиту «стейнд-бай» від МВФ*

*Джерело: за даними офіційного сайту МВФ [6]

Разом з тим Україна досі дуже залежна від зовнішньої допомоги для вирішення проблем платіжного балансу. МВФ надає Україні довгострокові, порівняно дешеві кредити, які сприяють вирішенню проблем платіжного балансу, з вимогою виконання деяких умов. Але Україна не виконує всі вимоги МВФ, що обумовлює затримання подальшого кредитування.

Зазначимо, що не слід очікувати стрімкого зростання банківського кредитування в Україні. Адже цьому перешкоджатиме ряд чинників. А саме;

- відносно високий рівень ризиків банків; валютного і кредитного - через значну доларизацію активів банківської системи; операційних і регуляторних - через політичну нестабільність та мінливе

нормативно-правове середовище; ліквідності - через переважання короткострокових пасивів у структурі ресурсної бази і збереження ризиків її відтоку, обмежених можливостей рефінансування зовнішніх заборгованостей;

- збереження великої частки неробочих активів через відкладені кредитні ризики за реструктуризації банками проблемної заборгованості;

- збереження низького рівня довіри внутрішніх і зовнішніх інвесторів та кредиторів до банківської системи, що обмежить можливості залучати додаткові фінансові ресурси на внутрішньому та зовнішньому ринках капіталу;

- низький рівень фінансування іноземними групами своїх дочірніх українських банків через високі кредитні і девальваційні ризики, а також через проблеми з ліквідністю самих материнських груп.

Відповідно до вище зазначених даних визначимо обсяги кредитування банківською системою України суб'єктів господарювання (табл. 1).

Як видно з таблиці 1, кредити надані суб'єктам господарювання становлять основну частину кредитного портфеля банківської системи України (74,3% у 2012р.), що говорить про значний вклад у розвиток національної економіки даного сектору кредитування.

За досліджуваний період в структурі кредитів, наданих суб'єктам господарювання за видами валют, переважала частка кредитів, виданих в національній валюті. Обсяги такого виду кредитів мали тенденцію до постійного збільшення, хоча темпи зростання були нерівномірні. В попередній період частка кредитів наданих в іноземній валюті поступово збільшувалась.

Нами досліджено, що один із напрямків, який успішно розробляється банками для розширення ресурсної бази, - це запозичення коштів на закордонному фінансовому ринку.

Останнім часом банки різних держав поряд з кредитами (позиками), депозитами, векселями почали залучати кошти від нерезидентів в іноземній валюті за допомогою інших форм, наприклад, синдикованих кредитів і кредитних нот двох видів - Сгесіі Біпкей Йобев (СБКГ) і Боап РагІсірайоп МоБез (ГРИ).

У перспективі - поява єврооблігацій і ІпШаі ріБІс оМеГівд (ІРО).

Міжнародні синдиковані кредити - кредити, надані кількома кредиторами одному позичальнику. Вони не вимагають обов'язкового отримання рейтингу, хоча наявність рейтингу бажано, оскільки сприяє зниженню процентної ставки і збільшення кількості кредиторів.

У порівнянні з залученням стандартного двостороннього кредиту всі умови синдикованого кредиту одноманітно для кожного кредитора і дозволяють позичальникові знизити трудовитрати на обслуговування боргу. Сума кредиту не обмежена нормативами і можливостями одного банку, що дозволяє залучати значні грошові кошти. Синдикований кредит, будучи публічним продуктом, дозволяє зміцнити кредитну історію і репутацію як позичальника, так і кредиторів. При необхідності залучення кредитів від нерезидентів в стислі терміни, в порівнянні з кредитними нотами, єврооблігація і ІРО, синдиковані кредити можуть стати прийнятними способами запозичення.

Кредитні ноти - форма залучення коштів на відкритому ринку. Випуск здійснюється у формі цінних паперів, емітованих юридичними особами-нерезидентами, виплати по яких безпосередньо залежать від виконання зобов'язань по підлягаючому активу.

СШ^Г (ноти, пов'язані з кредитом) підходять маленьким компаніям, які не бажають розкривати про себе великі обсяги інформації. Компанії керуються при цьому документом під назвою Ргітайе Ріасетелі Іпуейіоп, що дозволяє не робити проспекту емісії у разі, якщо число інвесторів не перевищує 100. Для випуску СБІ не потрібно одержання кредитного рейтингу та проходження процедури лістингу на фондовій біржі.

(ноти участі в кредиті) частіше використовуються великими компаніями. Їх випускає великий банк, який надає кредит, а покупці нот як би фінансують цей кредит. Випустити БРІ складніше, ніж СБІ, оскільки потрібна наявність рейтингу, проведення процедури лістингу на одній з європейських бірж, більш серйозні вимоги пред'являються до розкриття інформації, в тому числі через проспект емісії, складений юридичною організацією.

Таблиця 1

Динаміка показників, що характеризують кредити надані суб'єктам господарювання банківською системою України за 2010-2012р

Показник	Рік		
	2010	2011	2012
Кредитний портфель, млрд. грн.	732,8	801,8	815,1
Темпи зростання кредитного портфелю, %	101,3	109,4	148,5
ВВП, млрд. грн.	1082,6	1316,6	1408,9
Темпи зростання ВВП, %	118,5	121,6	107
Співвідношення кредитного портфелю до ВВП, %	67,7	60,9	57,9
Кредити надані суб'єктам господарювання, млрд. грн.	501,0	575,5	605,4
Співвідношення кредитів наданих суб'єктам господарювання до ВВП, %	46,3	43,7	43,0
Кредити надані в національній валюті, млрд. грн.	310,9	369,8	393,1
Кредити надані в іноземній валюті, млрд. грн.	190,0	205,8	212,2
Довгострокові кредити, млрд. грн.	292,8	324,2	308,9
Короткострокові кредити, млрд. грн.	208,2	251,3	296,5
Кредити надані на поточну діяльність, млрд. грн.	415,7	484,2	516,3
Кредити надані в інвестиційну діяльність, млрд. грн.	71,6	81,0	81,6
Процентні ставки за кредити надані суб'єктам господарювання, %	14,6	14,3	16
в т.ч. процентні ставки за кредити надані в національній валюті, %	15,7	16	18,4
процентні ставки за кредити надані в іноземній валюті, %	10,5	9,2	9,3

Джерело: розраховано автором на основі статистичних матеріалів

Єврооблігації - різновид цінних паперів у вигляді купонних облігацій, що випускаються емітентом з метою отримання довгострокової позики на міжнародному ринку. Як правило, вартість ресурсів за допомогою випуску облігацій трохи нижче, ніж у синдікованих кредитів і кредитних нот. Обов'язково наявність рейтингу і проходження лістингу на одній з європейських бірж (зазвичай Лондонська або Люксембурзька).

IPO (Initial public offering) - первинне публічне розміщення акцій на біржі дозволяє підприємству-емітенту збільшити статутний капітал і залучити додаткові ресурси для розвитку, які не потрібно буде повертати з відсотками, як у випадку з кредитами чи облігаціями. Отримання компанією статусу «публічною» підвищує її прозорість, тому що перш ніж вийти на ринок IPO, підприємству необхідно скласти звітність за міжнародними стандартами. Також зміцнюється імідж і розширюється коло кредиторів, поліпшуються відносини з клієнтами і контрагентами.

Випуск акцій дозволяє привернути увагу до компанії, що також посилює її конкурентні позиції. У IPO зацікавлені не тільки акціонери, але і держава, оскільки залучення додаткових інвестицій посилює економіку.

Слід зазначити, що використання нових фінансових інструментів при залученні коштів нерезидентів багато в чому визначалося наявністю рейтингу у банків, а також складанням ними звітності за міжнародними стандартами. Ці банки в основному і працювали на міжнародному фінансовому ринку в частині залучення коштів за допомогою використання нових фінансових інструментів.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, результати проведеного наукового дослідження свідчать про те, що міжнародний кредит забезпечує безперервність міжнародних валютних і розрахункових операцій, які обслуговують зовнішньоекономічні зв'язки. Тим самим він допомагає підтримувати в рівноважному стані платіжні баланси країн за рахунок надходження іноземних капіталів при дефіциті власних коштів. На кінець, суттєве позитивне значення міжнародного кредиту полягає в тому, що шляхом сприяння розвитку міжнародного виробництва і обміну він прискорює процес інтернаціоналізації виробництва й обміну. Дякуючи міжнародному кредиту, укріплюються зовнішньоекономічні зв'язки більшості країн світу.

Разом з позитивними підсумками розвиток міжнародного кредиту супроводжується і деякими негативними наслідками. По-перше, кредит поглиблює диспропорції, які вже є в економіці країн, куди він спрямовується. Кредит здатний сприяти нерівномірному розширенню виробництва в найбільш прибуткових галузях і поглиблювати прірву між ними та тими галузями, в які він не залучається. По-друге, міжнародний кредит служить економічною основою для викачування коштів із країн-позичальників. Ці країни втрачають значну частину доходів від перекачування процентів і дивідендів за кордон. Щорічні платежі по поверненню позик з процентами негативно впливають на зростання нагромаджень країн-імпортерів і погіршують їхній економічний стан, зокрема поглиблюється нерівноваженість платіжних балансів. Ще більше погіршується економічний стан країн-позичальників у тих випадках, коли отриманий ними кредит використовується неефективно чи взагалі використовується не за призначенням.

Промислово розвинуті країни дуже часто вико-

ристовують міжнародний кредит з метою, створення вигідної для себе економічної й політичної ситуації в країнах-імпортерах. Якщо останні стають на шлях непокори, то кредитори проводять їхню кредитну дискримінацію чи блокаду. Ці дії виражаються в тому, що по відношенню до непокірних клієнтів промислово розвинуті країни встановлюють в порівнянні з іншими позичальниками гірші умови отримання, використання чи погашення міжнародного кредиту.

Серед методів кредитної дискримінації застосовуються наступні: обмеження обсягів кредиту; скорочення всього терміну чи пільгового періоду; підвищення процентних ставок, комісійних премій і зборів; вимоги додаткового забезпечення; раптове призупинення використання кредиту чи скорочення його суми; пред'явлення вимог економічного чи політичного характеру. Варто зауважити, що зростання світового ринку позичкових капіталів суттєво впливає на всю систему міжнародних економічних відносин і на стан їхніх багаточисленних суб'єктів. Так, у випадку розвитку кризових явищ в економіці великих учасників світогосподарських зв'язків світова кредитна система сама зазнає серйозних випробувань, і це поглиблює кризові явища у світовій економіці.

Зовнішні фінансові джерела потрібно розглядати з точки зору їх обсягу і з позицій ефективності використання. При неефективному використанні ресурсів потреба у їх кількості стає необмеженою. Це обумовлює необхідність встановлення меж залучення кредитів. Ключові питання подальшого залучення зовнішніх фінансових ресурсів необхідно вирішувати, перш за все, з позицій ефективності їх використання для економічного розвитку країни [9, с. 185].

Зростання державного боргу призводить до збільшення витрат на його обслуговування. Управління державним боргом має бути спрямоване на збільшення терміну погашення заборгованості та скорочення витрат на обслуговування боргу, для цього в загальному обсязі державних зобов'язань довгострокові зобов'язання повинні займати домінуюче місце.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бечко П.К. Роль кредитного ринку в системі кредитування / П.К. Бечко, О.В. Демченко // АгроСвіт.-2012.-№ 19. - № 6. - С. 23-27.
2. Шперун Х.В. Міжнародний валютний фонд як інституційна основа світової фінансової системи / Х.В. Шперун // Наше право. -2011.-№ 1.-С. 168-172.
3. Бюлетень Національного банку України. - 2013. - № 02/2013 (239). - 189 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [Нир://\лп"М.Банк.доу.иа/сопiгоI/ик/рiвiI\\$b/са*едоfу?са_№=58127](http://nbp.org.ua/nap/ribi/$b/ca*edofy?ca_№=58127). Іар://ес0п0тiс5.ипiап.пеi/гиз/сiеiаiі/110606.
4. Сайкевич М.І. Вплив міжнародного кредитування на перспективи розвитку економіки України / М.І. Сайкевич, Л.Є. Лебединець // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 6 (96). - С. 43-48.
5. Скищенко В.Д. Оздоровлення фінансово-кредитної системи в Україні - шлях до стабільного розвитку економіки / В.Д. Скищенко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2011. - №12.-С. 61-68.
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [Нир://Ллптiі.огд](http://lplpti.org).
7. Колосова В.П. Міжнародні фінансові інституції в умовах фінансової глобалізації / В.П. Колосова // Дослідження міжнародної економіки: збірник наукових праць. Вип. 1 (66). - Київ : ІСЕМВ, 2011. - С. 238-246.
8. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [\лп/т\банк.доу.иа/](http://nbp.org.ua/).
9. Пікалов В.Л. Світова економіка в умовах прискорення глобалізації крізь призму геополітики / В.Л. Пікалов // Академічний огляд: Економіка та підприємництво. - 2012. - Вип. 2 (37). - С. 182-189.